

עקרונות מנחים לגינון שטחים ציבוריים ביישוב עתלית

ספטמבר 2024

עתלית הינו יישוב אשר נמצא בהליך התפתחות מואץ – בשנים האחרונות נבנות שכונות חדשות רבות ומתבצע פיתוח נופי נרחב. במסגרת הקמת השכונות החדשות מתבצעות עבודות גינון רבות הכוללות שתילת עצים במרחב הציבורי ופיתוח גינות ציבוריות וגני שעשועים. כמו כן נדרשת עבודת תחזוקה לשטחי הגינון הקיימים ואלה שמתווספים מידי שנה.

מטרת מסמך זה הינו לקבוע עקרונות מנחים לעבודת הגינון בשטחים הציבוריים בעתלית – הן מבחינת פיתוח אזורים חדשים והן מבחינת תחזוקה שוטפת.

1. ככלל – המטרה היא לשמור על עקרונות של גינון בר קיימא, שהינו ידידותי לסביבה ובסופו של דבר חוסך במשאבים.

2. פיתוח שכונות ורחובות חדשים:

1. יש להקפיד על שתילת עצים המתאימים לאזורנו, נותני צל. יש להימנע משתילת

עצי נוי/דקלים שלא יספקו צל. יש להעדיף מינים מקומיים ממקור גנטי סמוך

שהינם חסכוניים במים ותומכים בסביבה ובמערכת האקולוגית

2. יש להקפיד לשתול שיחים המתאימים לאזורנו, ולהקפיד על מיני צמחים רב

שנתיים, בדגש על צמחים מקומיים אשר צורכים כמות מים קטנה. מומלץ לשתול

צמחייה עם מגוון מועדי פריחה ומופעי עלווה מגוונת אשר תתרום לחזות יפה.

3. יש להימנע משתילת צמחים עונתיים וכן להימנע משתילת דשא באזורים שאינם

מיועדים לישיבה ולמרגוע ו/או לפעילות חברתית, ספורטיבית וכדו' ובפסים צרים

יחסית כגון באיי תנועה וכדומה.

4. מומלץ לשתול באיי תנועה ובשטחי גינון בפסים צרים צמחים רב שנתיים

כמתואר מעלה.

5. מומלץ לפזר רסק גזם על האדמה, בעיקר בשטחי שתילה חדשים, על אדמה

חשופה. מומלץ לפרוש יריעה מונעת עשבים המחלחלת מים ומאזוררת את

הקרקע להמשך הפעילות המיקרוביאלית בה. הדבר יוביל לחסכון משמעותי

בעלויות תחזוקת הגן והקטנת השימוש בחומרי הדברה ורעלים.

3. גינון איי תנועה/כיכרות

1. יש להימנע ככל האפשר מנטיעת צמחים עונתיים.

2. מומלץ לשתול צמחיה רב שנתיית כמתואר מעלה – מינים מקומיים ושאינם

צורכים מים רבים.

3. יש להימנע ממרבדי דשא טבעי – צריכת מים גבוהה ללא הצדקה (לא משמשים

את הציבור)

4. יש להימנע מדשא סינטטי אשר מתחמם ומחמם את הסביבה, מונע פעילות מיקרוביאלית בקרקע ומתבלה, ולאורך זמן נראה פחות טוב.
5. באזורים ללא צמיחה מומלץ לשקול חיפויים בהירים כגון חצץ וחלוקי נחל לבנים המומלצים כחלופה לטוף כהה, ומומלץ להניח יריעות מונעות עשבים מתחת לחיפויים השונים "גינון יבש".

4. תחזוקה שוטפת

- יש להקפיד על גיזום שיחים ועצים במועדים קבועים, ולהימנע מגיזום בין החודשים ינואר-מאי. יש לבצע גיזום שמעודד פריחה וצמיחה ולהימנע מגיזום פורמלי. יש לטפח שיחים בצורתם הטבעית כך שישתלבו יחד עם כל הצמחייה בסביבה.
- בגינות מומלץ להשאיר את העלים הנושרים על פני הקרקע, היכן שתורם לתחזוקה לסביבה ולחזות.
- יש להגביל ריסוס להדברת עשבים למינימום - חומרי ריסוס הוכחו כחומרים מסרטנים, הורגים בעלי חיים בקרקע, פוגעים בבריאות הקרקע ובריאות הציבור, בעיקר ילדים (שזוחלים). עשבים המפריעים במדרכות – מומלץ להוריד פיזית. נושא זה יתבצע בניהול ופיקוח של אנשי מקצוע.
- יש להקפיד על טיפול במינים פולשים. מינים אלה הולכים ומתפשטים במהירות ומהווים מטרד סביבתי – פוגעים במינים מקומיים, גוזלים מים ומפריעים למעבר במדרכות. מינים שכיום מתפשטים בשטחי הגינון – שיטה כחלחלה, צחר כחלחל, דטורה נטוית פרי. לחלק מהמינים ישנם טיפולים יעילים וחסכוניים – יש לטפל בהתאם להמלצות מקצועיות של קבלן הגינון.
- יש להקפיד כי תתאפשר גישה חופשית לכל שטח ציבורי על ידי גיזום/חירמוש הצמחייה.
- הישוב יעודד הקמת גינות קהילתיות שכונתיות. גינה קהילתית שכונתית תורמת לחיי הקהילה, מסייעת בחינוך לקיימות ושמירה על הסביבה ומהווה מקום מפגש לתושבי השכונה. הקמת גינה קהילתית שכונתית תתאפשר רק אם ימונה אחראי גינה מטעם השכונה ובליווי אגרונום/יועץ.

הצלחת ההמלצות המתוארות במסמך זה מותנה בעבודה לפי מפרטים סדורים וברורים כגון המפרט הכללי הבינמשרדי לעבודות בנייה | (הספר הכחול) של כל משרדי הממשלה, פרקים 41 | עבודות גינון והשקיה ופרק 41.5 | גינון והשקיה - אחזקת גנים. בנוסף מומלצים גם מפרטי משכ"ל לביצוע ואחזקת גנים.

